

Ilona Boháčková, Fenomén smrti v československých legiích v Rusku v letech 1914–1920.

Praha, FF UK 2014.

Posudek školitele

Zvolené téma Ilony Boháčkové – tedy fenomén smrti za války – nepředstavuje ve světové historiografii úplné novum. Tyto práce se však jednak přednostně zaměřovaly na symbolické významy smrti (kult mrtvých, kult neznámého vojína – srv. např. R. Kosselleck (Hg.), *Der politische Totenkult. Kriegerdenkmäler in der Moderne*. München 1994; G. I. Mosse, *Gefallen für das Vaterland. Nationales Heldentum und namenloses Sterben*. Stuttgart 1993), jednak byl sledován především západoevropský region. Uvítal jsem proto, že se I. Boháčková rozhodla zkoumat smrt v jiné rovině, především jako fenomén válečné každodennosti.

Oceňuji, že autorka přistoupila k rozčlenění práce s rozmyslem, systematicky: v první části se věnuje „podobám smrti“ (smrt na bojišti, smrt v nemocnicích, sebevraždy a popravy) v druhé části se pokouší nalézt nejtypičtější faktory, s jejichž pomocí se vojáci snažili na smrt zapomenout – humor, přátelství, sex, alkohol... Závěrečný oddíl je věnován hrobům a pohřbívání.

Výchozí pramennou základnou se autorce staly egodokumenty – korespondence, deníky, vzpomínky, záznamy. Autorka se také mohla opřít o rozsáhlý soubor legionářského tisku, který využila již dříve při zpracování své bakalářské práce. Doplňkově byly využity též především tištěné prameny úřední povahy. Práce je doplněna skvěle vybranou a velmi zajímavou fotodokumentací. Je možná škoda, že se autorka nepokusila tyto často brutální záběry, na nichž se nezdá stěží setkat živí s mrtvými, nějakým způsobem více interpretovat, tím spíše, že si je unikátnosti tohoto pramene vědoma (viz její zhodnocení v závěru, s. 81).

Myslím, že stavbě práce velmi prospěla kapitola o hledání úniku před smrtí a před stresem za války. Na problematiku smrti za války tak získáme ucelenější pohled. Ostatně i

sama autorka správně uvádí, že smrt představovalo sice všudypřítomný, avšak pouze malý výsek válečné reality. Výzkum by samozřejmě mohl pokračovat: například pokusem o komparaci s ostatními armádami a s dalšími válčiči první války. Výzkumu problematiky smrti v legiích tak přece jen trochu chybí širší rámec, a to i v chronologickém slova smyslu: např. jaké nové prvky se za války objevily oproti éře „galantního“ válčení: jsem si ovšem vědom, že to nebylo v možnostech práce. Přesto by si výklad alespoň místy možná zasloužil přesahy (například v otázce sebevraždy J. Švece) do „druhého života“ některých událostí. Práce je psána kultivovaným stylem, kvalitně zpracovaná i po formální stránce.

Práci Ilony Boháčkové vysoce oceňuji: nelekla se náročného úkolu, v kterém musela skloubit nejen historické, ale například také psychologické poznatky, a téma zpracovala na původním pramenném materiálu s kvalitní badatelskou erudicí. Práce splňuje všechny náležitosti diplomové práce. Proto ji **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit známkou **výborně**.

Praha 4. 9. 2014

prof. Ivan Šedivý